KIRJALLINEN LAUSUNTO
Työ- ja tasa-arvovaliokunta

Eduskuntakuuleminen merimiespalvelulain 477/2007 muuttamisesta

Suomen Varustamot ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Merimiespalvelun tuottaminen perustuu Suomen valtiota sitovaan kansainväliseen sopimukseen (ILO:n merityöyleissopimus). Sopimus velvoittaa perustamaan hyvinvointilautakuntia (wellfare board), jotka tuottavat merenkulkijoille palveluita satamissa. Suomessa kyseisiä lautakuntia ei ole perustettu, vaan merenkulkijoiden hyvinvointipalvelut on osoitettu Merimiespalvelutoimiston (MEPA) tuotettavaksi.

Hallituksen esityksessä esitetään, että valtion osuus MEPA:n maksuista kokonaan lopetettaisiin ja MEPA:n toimintaa rahoitettaisiin jatkossa ainoastaan suomalaisten merenkulkijoiden ja suomalaisten varustamoiden keräämillä MEPA-maksuilla. Merenkulkijoiden ja varustamoiden osuus on tällä hetkellä 1 promille palkasta ja esityksessä tätä maksuosuutta esitetään korotettavan 1,5 promilleen.

Huomioiden Suomen valtion kansainväliset sitoumukset, on Suomessa toteutettava hyvinvointipalveluita myös muille kuin suomalaisille merenkulkijoille. Suomen ulkomaankaupasta noin 70 % kulkee tällä hetkellä muulla kuin suomalaisella aluksella ja näiden alusten miehistön tulee saada Suomessa merimiespalvelua. Suomen Varustamot ei pidä mahdollisena tilannetta, että suomalainen merenkulkuelinkeino ja suomalaiset merenkulkijat joutuisivat tulevaisuudessa vastaamaan niistä ulkomaalaisiin merenkulkijoihin kohdistuvista kuluista, joihin Suomen valtio on kansainvälisessä sopimuksessa sitoutunut. Suomen valtion tulee kansainvälisen velvoitteensa perusteella varmistaa ja turvata merimiespalvelu tai vaihtoehtoisesti valtion tulee alkaa tuottamaan ja hankkimaan tätä palvelua.

Hallituksen esityksessä ei lainkaan analysoida tai arvioida niitä velvoittavia konvention A-osan määräyksiä, joita Suomen on ehdottomasti noudatettava eikä esityksessä esitetä mitään arviota siitä, miten nämä velvoitteet voitaisiin jatkossa toteuttaa. Sen sijaan esityksessä keskitytään konvention ei-velvoittavien osien analysointiin, joilla ei tässä asiassa ole tosiasiassa mitään merkitystä. Tämä asian käsittelytapa ei noudata hyvän lainvalmistelun riittävää tasoa.

Hallituksen esityksessä esitetty aikataulu on erittäin tiukka eikä MEPA:lla ole mahdollisuutta tässä aikataulussa saada aikaan sellaisia toiminnan tehostuksia ja säästöjä, jotka vaadittaisiin, mikäli valtio luopuu esityksen mukaisesti osuudestaan heti vuoden 2025 alusta. MEPA:ssa on aloitettu tehostamistoimet ja likvidin omaisuuden myynti, mutta riittävää rahoitusta ei näillä keinolla tulla saavuttamaan. Lausunnonantaja ehdottaa, että MEPA-lain voimaantuloa siirretään ainakin puolella vuodella eteenpäin siten, että muutokset tulisivat voimaan aikaisintaan heinäkuussa 2025. Tällä muutoksella MEPA pystyisi sopeuttamaan toimintaansa joutumatta taloudelliseen kriisiin. Tälläkään tavoin MEPAlla ei ole mitään rahaa järjestää toimintaa, mutta tällä tavoin vältetään MEPAn ajautuminen konkurssinomaiseen tilaan.

Lausunnonantaja haluaa huomauttaa, että MEPA:n hallitusta ja edustajistoa on vuosikymmenten ajan johtanut TEM, ja olisi hyvä välttää tilannetta, jossa ministeriön johtama instanssi joutuu tällaisiin taloudellisiin vaikeuksiin.

MEPA:lla on kiinteitä kuluja ja sopimuksia, joista ei päästä eroon näin nopealla aikataululla ja siksi olisi välttämätöntä, että valtion osuutta MEPA maksuista ei liian nopealla aikataululla poistettaisi vaan MEPA-lain muutokselle annettaisiin siirtymäaika.

MEPA:lla on kiinteää omaisuutta, jonka myyntiä valmistellaan, mutta jonka myynti ei ole toteutettavissa nopealla aikataululla.

MEPA:n tehtävät on määritelty nykyisessä laissa, hallituksen esityksessä sekä kansainvälisessä sopimuksessa. Näitä laissa edellytettäviä tehtäviä ei pystytä toteuttamaan, mikäli valtio vetäytyy MEPA:n rahoituksesta.

Helsinki 23.10.2024
SUOMEN VARUSTAMOT RY

Maija Mattila
Työmarkkina- ja lakiasiainjohtaja
maija.mattila@shipowners.fi
0400-560594